

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตน กับ ประโยชน์ส่วนรวม

28 มีนาคม 2562

09.00 - 12.00 น.

การกีฬาแห่งประเทศไทย...

กฎหมาย ระเบียบ
ที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งประโยชน์

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
พ.ศ. 2543

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544

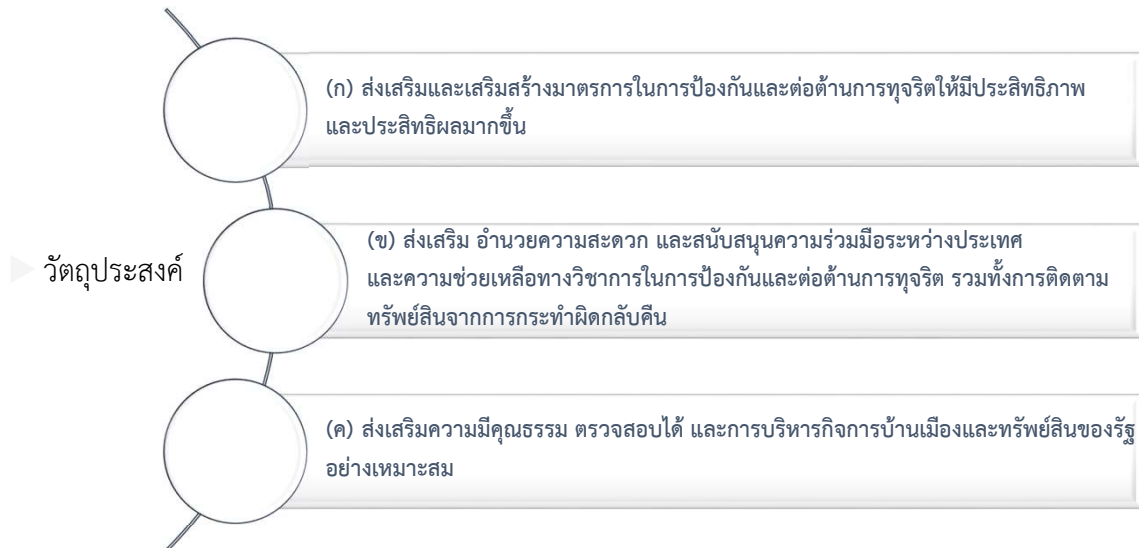
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2544

กฎหมายเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ร่าง พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล
กับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ.

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003

(United Nations Convention against Corruption 2003)

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003

(United Nations Convention against Corruption 2003)²⁰

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003

(United Nations Convention against Corruption 2003)²⁰

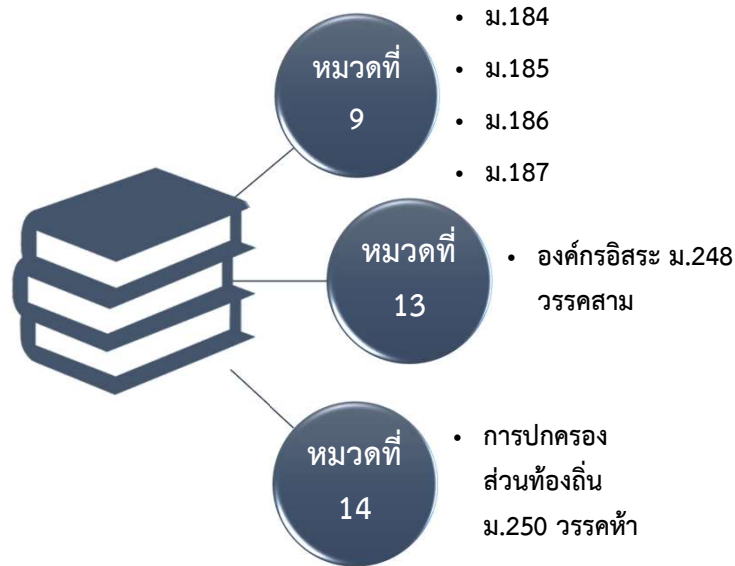
ได้วางหลักเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ไว้ คือ รัฐภาคี

แต่ละรัฐต้องพยายามรับเอา คงไว้ และเสริมสร้างระบบที่ส่งเสริมความโปร่งใส

และป้องกันความขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายภายในของตน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ปัญหาเรื่องการขัดกันแห่งผลประโยชน์ เป็นประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 โดยที่ใจความสำคัญของแนวคิดดังกล่าวนั้นก็คือ การที่บุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่หลากหลาย ทรัพย์สิน หรืออื่นใดก็ตาม ต้องตัดสินใจดำเนินการภายใต้ความเกี่ยวข้องซึ่งแยกออกได้ยากระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์สาธารณะ ซึ่งภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 นั้น ก็ได้มีวางหลักที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ไว้ คือ

หมวดที่ 9 การขัดกันแห่งผลประโยชน์

ใช้บังคับแก่
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
สมาชิกวุฒิสภา
รัฐมนตรี

มาตรา 184 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

- (1) ไม่ดำรงตำแหน่ง หรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (2) ไม่รับ หรือแทรกแซง หรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อม
- (3) ไม่รับเงิน หรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจการงานปกติ
- (4) ไม่กระทำการใดๆ ไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวาง หรือแทรกแซงการใช้สิทธิ หรือเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนโดยมิชอบ

มาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภารับเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับ ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภารับ หรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดินที่เกี่ยวกับกิจการ ของสภา หรือกรรมการตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

ให้นำ (2) และ (3) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ที่ดำเนินการในลักษณะที่ถูกใช้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา 185 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช่สถานะ หรือตำแหน่ง การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภากระทำการใดๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวถ่าง หรือแทรกแซง เพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อมในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น

(2) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ หรือให้ความเห็นชอบใน การจัดทำโครงการใดๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่ เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา

(3) การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน หรือการให้พ้นจากตำแหน่ง ของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ และมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา 186 ให้นำความในมาตรา 184 มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม
เว้นแต่ กรณีดังต่อไปนี้

- (1) การดำรงตำแหน่ง หรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ หรืออำนาจของรัฐมนตรี
- (2) การกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือตามนโยบายที่ได้
แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีต้องไม่ใช่สถานะ หรือตำแหน่งกระทำการใดไม่ว่าโดย
ทางตรง หรือทางอ้อม อันเป็นการก้าวก่าย หรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
เพื่อประโยชน์ของตนเองของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองโดยมิชอบตามที่กำหนดในมาตรฐาน
ทางจริยธรรม

มาตรา 187 รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท
หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมาย
บัญญัติ และต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใดในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์
จากกรณีตามวรรคหนึ่งต่อไปให้แจ้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้โอนหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทดังกล่าว
ให้แก่นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวดที่ 13 องค์การอัยการ

มาตรา 248 วรรคสาม

“ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้พนักงาน อัยการกระทำการ
หรือดำรงตำแหน่งใด อันอาจมีผลให้การสั่งคดี
หรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามวรรคสอง หรืออาจทำให้มี
การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าว
ต้องกำหนดให้ชัดแจ้งและใช้เป็นการทั่วไป โดยจะมอบอำนาจ
ให้มีการพิจารณาเป็นกรณีๆ ไปไม่ได้”

หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 250 วรรคห้า

...ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์
และการป้องกันการก้าวล่วงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ
ส่วนท้องถิ่นด้วย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. 2561

หมวด 6 การขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา 126 นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ห้ามมิให้กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(1) เป็นคู่สัญญา หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรง หรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(2) เป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรง หรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี เว้นแต่ จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(3) รับสัมปทาน หรือคงถือไว้ ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรง หรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี เว้นแต่ จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(4) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น สังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัด หรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วยโดยให้ถือว่า การ ดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่ เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (2) หรือ (3) ต้องดำเนินการ ไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

มาตรา 168 เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 126 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา 126 วรรคสอง ถ้าพิสูจน์ได้ว่าเจ้าพนักงานของรัฐนั้นรู้ เห็นยินยอมด้วย เจ้าพนักงานของรัฐนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 127 ห้ามมิให้กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ดำเนินการใดตามมาตรา 126 (4) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 170 เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 127 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 128 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สิน หรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดย อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่ การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์ และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 169 เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 128
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 129 การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติ
ในหมวดนี้ให้ถือว่าเป็นการกระทำ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่
ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
พ.ศ. 2543

“การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา”

หมายความว่า การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากญาติ หรือจากบุคคล
ที่ให้แก่ในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม
หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ”

หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการี หรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรม หรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด”

หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะ**รับทรัพย์สิน** หรือประโยชน์อื่นใดโดย**ธรรมจรรยาได้** ดังต่อไปนี้

(1) รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากญาติ
ซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะ

(2) รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ
มีราคา หรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(3) รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้
ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่**ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์** หรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนด

เจ้าหน้าที่รับมาแล้ว โดยมีความจำเป็นเพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดี

แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงต่อผู้บังคับบัญชาโดยทันที

ไม่สมควรรับ

คืนทรัพย์สิน หรือประโยชน์แก่ผู้ให้ทันที

ไม่สามารถคืนได้

ส่งมอบทรัพย์สิน หรือประโยชน์ให้เป็นสิทธิของหน่วยงาน

ผล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ
ระดับกระทรวง หรือเทียบเท่า
รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ไว้

ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน

ประธานกรรมการ และกรรมการ
ในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ไว้

แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้ดำเนินการตามที่กำหนด

ผู้ดำรงตำแหน่ง ส.ส. ส.ว.
และสมาชิกสภาท้องถิ่น
รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ไว้

แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร
ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณี
เพื่อดำเนินการตามที่กำหนดไว้

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ

ผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัว

มีราคา หรือมูลค่ามากกว่า สามพัน บาท

มีความจำเป็นที่จะต้องรับไว้
เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ

รายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงต่อผู้บังคับบัญชา

ไม่อนุมัติให้ยึดถือไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล

ส่งมอบให้สังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ขึ้นทันที

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการให้หรือของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
พ.ศ. 2544

ความหมาย

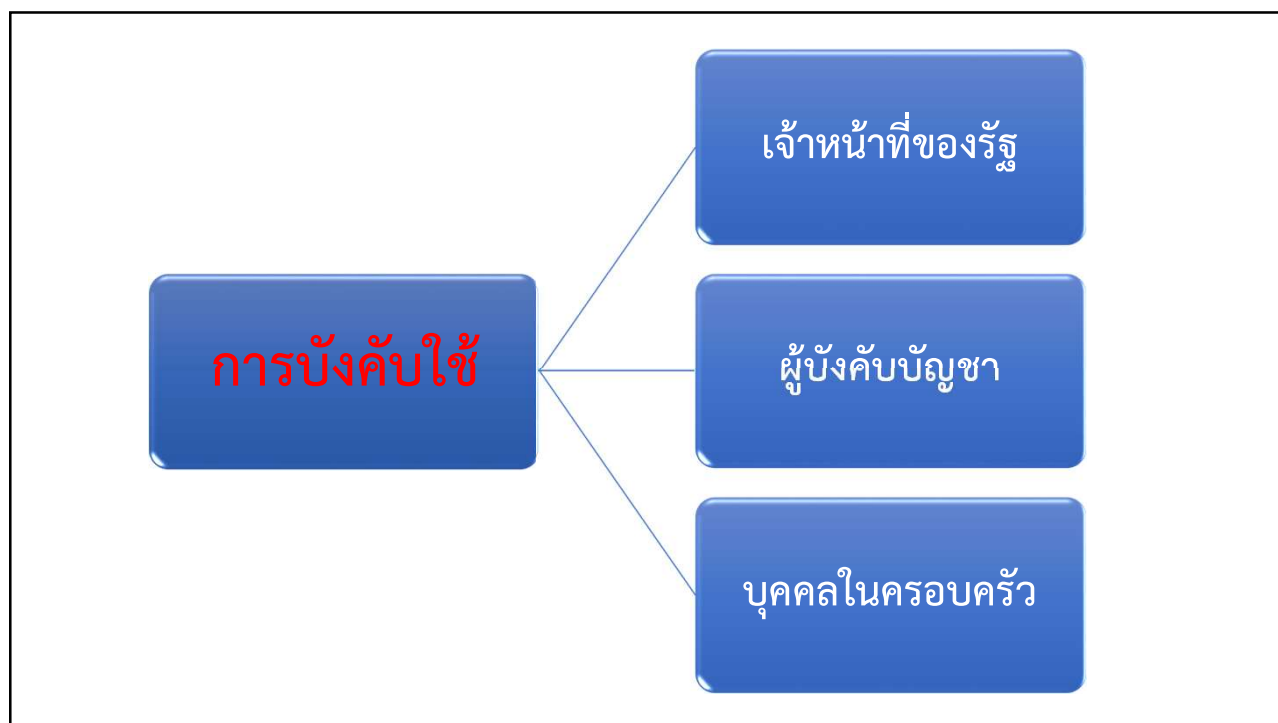
“ของขวัญ”

หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กัน เพื่ออภัยภัยไมตรี และให้หมายความรวมถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่เป็นรางวัล ให้โดยเสนหา หรือเพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษ ซึ่งมีใช้เป็นสิทธิที่จัดไว้ สำหรับบุคคลทั่วไป ในการได้รับการลดราคาทรัพย์สิน หรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการ หรือความบันเทิงตลอดจน การออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียว และไม่ว่าจะให้ เป็น บัตร ตั๋ว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือ การคืนเงินให้ในภายหลัง

“ปกติประเพณีนิยม”

หมายความว่า เทศกาล หรือวันสำคัญ ซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกัน และให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาท ที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

ความหมาย	
“ผู้บังคับบัญชา” ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้า หน่วยงานที่แบ่งเป็นการภายใน ของหน่วยงานของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งใน ระดับที่สูงกว่าและได้รับมอบหมาย ให้มีอำนาจบังคับบัญชา หรือกำกับดูแลด้วย	“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดา หรือมารดาเดียวกัน

พฤติกรรมที่ห้าม

การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยม
เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญที่มีราคา หรือมูลค่า
เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้
สำหรับการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด
โดยธรรมจรรยาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมาย
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน
รับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ได้เฉพาะกรณีการรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยม และของขวัญนั้น
มีราคา หรือมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต

ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว
เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้
ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด
โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคา หรือมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้
ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

บทกำหนดโทษ

(1) ในกรณีที่**เจ้าหน้าที่ของรัฐ**เป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่า
เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรม
และจริยธรรม และให้ดำเนินการตามระเบียบ ที่นายกรัฐมนตรี
กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐาน
ทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

(2) ในกรณีที่**เจ้าหน้าที่ของรัฐ**เป็นข้าราชการประเภทอื่น
นอกจาก (1) หรือพนักงาน ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจให้ถือว่า**เจ้าหน้าที่ของรัฐ**
ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่
ดำเนินการให้มีผลการลงโทษทางวินัย**เจ้าหน้าที่ของรัฐ**ผู้นั้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ตามระเบียบนี้

ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่สอดส่อง
และให้คำแนะนำในการ ปฏิบัติตามระเบียบนี้
แก่หน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนต่อสำนักงาน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติ
ในการให้ของขวัญ หรือรับของขวัญฝ่าฝืนระเบียบนี้
ให้สำนักงานปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรีแจ้งไปยัง
ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น
เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อแนะนำ

เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัด
แก่ประชาชนทั่วไป ในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี
การแสดงความต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจ ในโอกาสต่างๆ
ตามปกติประเพณีนิยมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามใช้วิธีการแสดงออก
โดยใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดง
ความเสียใจ แทนการให้ของขวัญ ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้าง
ค่านิยมการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี
การแสดงความต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจ ด้วยการปฏิบัติตน
เป็นแบบอย่าง แนะนำ หรือกำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ
จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชา
ให้เป็นไปในแนวทางประหยัด

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ
พ.ศ. 2544

ความหมาย

“การเรียไร”

หมายความว่า การเก็บเงิน หรือทรัพย์สิน โดยขอรับ
ให้ช่วยออกเงิน หรือทรัพย์สินตามใจสมัคร
และให้หมายความรวมถึง การซื้อขาย แลกเปลี่ยน
ชุดใช้ หรือบริการซึ่งมีการแสดงโดยตรง
หรือโดยปริยายว่ามีใช่เป็นการซื้อขาย แลกเปลี่ยน
ชุดใช้ หรือบริการธรรมดา แต่เพื่อรวบรวมเงิน
หรือทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมด หรือบางส่วนไปใช้
ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วย

“เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร”

หมายความว่า เข้าไปช่วยเหลือโดยมีส่วนร่วมใน
การจัดให้มีการเรียไร
ในฐานะเป็นผู้ร่วมจัดให้มีการเรียไร
หรือเป็นประธานกรรมการ อนุกรรมการ
คณะทำงาน ที่ปรึกษา หรือในฐานะอื่นใด
ในการเรียไรนั้น

ความหมาย	
“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ หรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐทุก ระดับ ทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการ ส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นและ รัฐวิสาหกิจ	“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

หลักเกณฑ์การเรียไร

ข้อ 6

หน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรไม่ได้

เว้นแต่ เป็นการเรียไรตามข้อ 19 หรือได้รับอนุมัติจาก กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

หน่วยงานของรัฐซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตในการเรียไรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไร นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรแล้ว จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ด้วย ในกรณีนี้ กคร. อาจกำหนดแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรก็ได้

ข้อ 19

การเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรดังต่อไปนี้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุมัติจาก กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี

- (1) เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และมีมติคณะรัฐมนตรีให้เรียไรได้
- (2) เป็นการเรียไรที่รัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อช่วยเหลือ ผู้เสียหาย หรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดจากสาธารณภัยหรือเหตุการณ์ใดที่สำคัญ
- (3) เป็นการเรียไรเพื่อร่วมกันทำบุญเนื่องในโอกาสการทอดผ้าพระกฐินพระราชทาน
- (4) เป็นการเรียไรตามข้อ 18 (1) หรือ (3) เพื่อให้ได้เงิน หรือทรัพย์สินไม่เกินจำนวนเงิน หรือมูลค่าตามที่ กคร. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (5) เป็นการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามข้อ 18 (4) ซึ่ง กคร. ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษายกเว้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการได้โดยไม่ต้องขออนุมัติ
- (6) เป็นการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นที่ได้รับอนุมัติ หรือได้รับยกเว้นในการขออนุมัติตามระเบียบนี้แล้ว

ข้อ 18

การเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรที่ กคร. หรือ กคร. จังหวัด
แล้วแต่กรณี จะพิจารณาอนุมัติให้ตามข้อ 6 ได้นั้นจะต้องมีลักษณะและวัตถุประสงค์
อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อประโยชน์แก่หน่วยงาน
ของรัฐนั่นเอง
- (2) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อประโยชน์แก่การป้องกัน
ประเทศ หรือพัฒนาประเทศ
- (3) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อสาธารณประโยชน์

(4) เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของบุคคล
หรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรตามกฎหมายว่าด้วย
การควบคุมการเรียไรแล้ว

ข้อ 20

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับอนุมัติ หรือได้รับยกเว้นตามข้อ 19 ให้จัดให้มีการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) ให้กระทำการเรียไรเป็นการทั่วไป โดยประกาศ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (2) กำหนดสถานที่ หรือวิธีการที่จะรับเงินหรือทรัพย์สินจากการเรียไร
- (3) ออกใบเสร็จ หรือหลักฐานการรับเงินหรือทรัพย์สินให้แก่ผู้บริจาคทุกครั้ง เว้นแต่ โดยลักษณะแห่งการเรียไรไม่สามารถออกใบเสร็จ หรือหลักฐานดังกล่าวได้ ก็ให้จัดทำเป็นบัญชีการรับเงิน หรือทรัพย์สินนั้นไว้ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

(4) จัดทำบัญชีการรับจ่ายเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้จากการเรียไรตามระบบบัญชีของทางราชการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สิ้นสุดการเรียไร หรือทุกสามเดือนในกรณีที่เป็นการเรียไรที่กระทำ อย่างต่อเนื่องและปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐที่ได้ทำการเรียไรไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ทราบและจัดให้มีเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการเรียไรดังกล่าวไว้ ณ สถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษาข้อมูลข่าวสารของทางราชการด้วย

(5) รายงานการเงินของการเรียไรพร้อมทั้งส่งบัญชีตาม (4) ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดทำบัญชีตาม (4) แล้วเสร็จ หรือในกรณีที่เป็นการเรียไรที่ได้ กระทำอย่างต่อเนื่องให้รายงานการเงินพร้อมทั้งส่งบัญชีดังกล่าวทุกสามเดือน

ข้อ 21

ในการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดประโยชน์ที่ผู้บริจาค หรือบุคคลอื่นจะได้รับซึ่งมิใช่ประโยชน์ที่หน่วยงานของรัฐได้ประกาศไว้
- (2) กำหนดให้ผู้บริจาคต้องบริจาคเงิน หรือทรัพย์สินเป็นจำนวน หรือมูลค่าที่แน่นอน

เว้นแต่โดยสภาพมีความจำเป็นต้องกำหนดเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน เช่น การจำหน่ายบัตรเข้าชมการแสดง หรือบัตรเข้าร่วมการแข่งขัน เป็นต้น

(3) กระทำการใดๆ ที่เป็นการบังคับให้บุคคลใดทำการเรียไร หรือบริจาค หรือกระทำในลักษณะที่ทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ในภาวะจำยอม ไม่สามารถปฏิเสธ หรือหลีกเลี่ยงที่จะไม่ช่วยทำการเรียไร หรือบริจาคไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อม

(4) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐออกทำการเรียไร หรือใช้ สั่ง ขอร้อง หรือบังคับให้ผู้ใดบังคับบัญชา หรือบุคคลอื่นออกทำการเรียไร

คณะกรรมการควบคุมการเรียไร
ของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ 8

ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรียกโดยย่อว่า “กคร.” ประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ และผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กคร. จะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ข้อ 9

ให้คณะกรรมการซึ่งมีนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่เข้ามารับหน้าที่

ข้อ 10

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 9 กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง
พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด
ที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- (4) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (6) นายกรัฐมนตรีให้ออก

ในกรณีที่กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ
ให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้กรรมการ
ซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่าวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน
เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน
จะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

ข้อ 11

การประชุมของ กคร. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าลงคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 12

กคร. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงระเบียบนี้
- (2) พิจารณาอนุมัติให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะทำการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรในเขตกรุงเทพมหานคร หรือในเขตท้องที่เกินหนึ่งจังหวัด จัดให้มีการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้
- (3) ศึกษาและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้
- (4) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติให้จัดให้มีการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามระเบียบนี้
- (5) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการกับสิ่งของที่หน่วยงานของรัฐได้รับมาจากการเรียไร โดยฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้

- (6) ให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามระเบียบนี้
- (7) มอบหมายให้ กคร. จังหวัด ปฏิบัติการอื่นใดตามที่เห็นสมควร
- (8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ระเบียบนี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคร. หรือตามที่ คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย
- เมื่อ กคร. ได้พิจารณาอนุมัติตาม (2) แล้ว ให้แจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทราบด้วย

คณะกรรมการควบคุมการเรียไร จังหวัด

ข้อ 15

ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัดทุกจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “กคร. จังหวัด” โดยออกนามจังหวัดนั้น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายหนึ่งคน ปลัดจังหวัด อัยการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคน หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศึกษาธิการจังหวัด สรรพากรจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ผู้แทนสมาคม หรือชมรมธนาคารพาณิชย์จังหวัด ผู้แทนอุตสาหกรรมจังหวัด บุคคลอื่นซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งอีกไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคนเป็นกรรมการและเลขานุการ

กคร. จังหวัด จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐภายในจังหวัดไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ข้อ 16

ให้ กคร. จังหวัด มีหน้าที่ช่วย กคร. ปฏิบัติการในจังหวัด และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาอนุมัติให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะทำการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรภายในจังหวัด จัดให้มีการเรียไร หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(2) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ระเบียบนี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคร. จังหวัด หรือตามที่ กคร. มอบหมาย

เมื่อ กคร. จังหวัด ได้พิจารณาอนุมัติตาม (1) แล้วให้แจ้งหน่วยงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในภูมิภาคนั้นและรายงาน กคร. ให้ทราบด้วย

บทกำหนดโทษ

ข้อ 7

ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามระเบียบนี้โดยเคร่งครัด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นตามควรแก่กรณี และในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าการกระทำนั้นอาจมีเหตุเกี่ยวข้องกับ **การทุจริตและประพฤติมิชอบ** ในวงราชการ มีมูลความผิดทางอาญา หรืออาจเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอื่น ให้ผู้บังคับบัญชาแจ้งให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

กฎหมายเกี่ยวกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

กฎหมายเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496

พ.ร.บ. สถาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2552

พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2552

พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

สาระสำคัญ

ร่าง พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่าง
ประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม
พ.ศ.

เหตุผล

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 26 ประกอบกับมาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 32 มาตรา 37 และมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบอันจะเป็นประโยชน์ในการคุ้มครองประโยชน์ของรัฐและประโยชน์สาธารณะอื่น ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 26 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

“เจ้าพนักงานของรัฐ”

เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ”

ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นของ อบต.

เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ

ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

และบุคคล หรือคณะบุคคลบรรดาซึ่งกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจ หรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครอง ที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐด้วย

แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

“หน่วยงานของรัฐ”

กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ

หรือหน่วยงานอื่นใดที่ดำเนินการกิจการของรัฐตามกฎหมายและได้รับเงินอุดหนุน
หรือเงิน หรือทรัพย์สินลงทุนจากรัฐ

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

- (1) นายกรัฐมนตรี
- (2) รัฐมนตรี
- (3) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (4) สมาชิกวุฒิสภา
- (5) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (1) และ (2) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
- (6) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

“ผู้ช่วยบริหารท้องถิ่น”

ผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารท้องถิ่น และให้ความความร่วมมือ
ผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสภาท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

“ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง”

ผู้ดำรงตำแหน่งหน้าหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม

หรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

ซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสำหรับข้าราชการพลเรือน และปลัดกระทรวงกลาโหม

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพสำหรับข้าราชการทหาร

และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

และให้หมายความรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุด

ของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมาย

กำหนด หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

“กฎ”

พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น
ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป

โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด หรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“โดยทุจริต”

เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย
สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.”

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“คู่สมรส”

ผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส กับเจ้าพนักงานของรัฐ
ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

เรื่อง หลักเกณฑ์ของผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสอันถือว่าเป็นคู่สมรส
พ.ศ. ๒๕๖๑

- บุคคลซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับเจ้าพนักงานของรัฐ
- ได้ทำพิธีมงคลสมรสหรือพิธีอื่นใดในทำนองเดียวกันกับเจ้าพนักงานของรัฐ โดยมีบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลภายนอกรับทราบว่าเป็นการอยู่กินเป็นสามีภริยากันตามประเพณี
- เจ้าพนักงานของรัฐแสดงให้เห็นปรากฏว่ามีสถานะเป็นสามีภริยากัน หรือมีพฤติการณ์เป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไปว่ามีสถานะดังกล่าว
- บุคคลซึ่งจดทะเบียนสมรสกับเจ้าพนักงานของรัฐและต่อมาได้จดทะเบียนหย่าขาดจากกันตามกฎหมาย แต่ยังแสดงให้เห็นปรากฏหรือมีพฤติการณ์ซึ่งเป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไปว่ามีสถานะเป็นสามีหรือภริยากัน

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้หรือการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นที่สุด

ต้องทำ

มาตรา 4 (ต้องทำ)

เจ้าพนักงานของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำการโดยยึดประโยชน์ส่วนรวมของรัฐและประชาชนเป็นสำคัญ ต้องใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ที่ตนมีอยู่โดยสุจริตและเที่ยงธรรม ต้องไม่กระทำการที่จะก่อให้เกิดความไม่เชื่อถือหรือความไม่ไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่และต้องไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

ห้ามทำ

มาตรา 5 (ห้ามทำ)

ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐเข้ามามีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อประโยชน์
ของตนเอง หรือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม
แต่การใช้ตำแหน่งหน้าที่แทนหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐสังกัดอยู่
มิให้ถือว่าเป็นการกระทำตามมาตรานี้

การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล
กับประโยชน์ส่วนรวมตามวรรคหนึ่งด้วย

มาตรา 6 (ห้ามทำ)

เจ้าพนักงานของรัฐจะใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานที่ตนสังกัด หรือที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่ ไปเพื่อประโยชน์ของตนหรือผู้อื่นมิได้ เว้นแต่ เป็นการใช้ทรัพย์สินตามระเบียบที่ออกตามความในวรรคสอง หรือตามกฎหมายอื่น หรือทรัพย์สินนั้นมีราคาเล็กน้อย

ให้คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา คณะกรรมการบริหารศาล องค์การอิสระ ตามรัฐธรรมนูญหรือหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐออกระเบียบว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้ทรัพย์สิน สำหรับเจ้าพนักงานของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชา หรือกำกับ ดูแล ทั้งนี้ โดยมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าระเบียบ ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดในเรื่องทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (1) ยานพาหนะ
- (2) เครื่องมือสื่อสาร
- (3) อาคารสถานที่

มาตรา 8 (ห้ามทำ)

ห้ามมิให้**เจ้าพนักงานของรัฐ**ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง หรือออกจากราชการหรือหน่วยงาน ของรัฐ กระทำโดยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับของทางราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งตนได้รับหรือรู้ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง หรือใช้ความลับดังกล่าวไปโดยทุจริต

เว้นแต่ความนั้นมิได้เป็นความลับอีกต่อไป

การระงับยับยั้ง

มาตรา 10

สัญญาใดของรัฐไม่ว่าจะเป็นสัญญาทางแพ่ง หรือสัญญาทางปกครองที่กระทำโดยเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการทำ หรือให้ความเห็นชอบสัญญานั้นโดยทุจริต หรือมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม หากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งรู้เห็นเป็นใจ หรือรู้ หรือควรจะรู้ข้อเท็จจริงดังกล่าว และยังเข้าทำสัญญานั้น ให้สัญญาดังกล่าวมีผลดังต่อไปนี้

(1) **เป็นโมฆะ** หากการทุจริต หรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ดังกล่าว**มีผลทำให้รัฐเสียประโยชน์อย่างร้ายแรง** หรือการทุจริต หรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นนัยสำคัญในการทำสัญญาดังกล่าว

(2) ให้ดำเนินการตามสัญญาต่อไป หากสัญญานั้นเป็นประโยชน์แก่สาธารณะและรัฐไม่เสียประโยชน์เกินสมควร ในกรณีนี้ให้หน่วยงานของรัฐคู่สัญญามีอำนาจฝ่ายเดียวที่จะแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาเพื่อรักษาประโยชน์ของรัฐได้ ไม่ว่าคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม หากคู่สัญญานั้นได้รับความเสียหายให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมแก่คู่สัญญานั้น แต่ไม่ตัดสิทธิหน่วยงานของรัฐที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากคู่สัญญาซึ่งรู้เห็นเป็นใจ หรือรู้ หรือควรจะรู้ในเรื่งดังกล่าวข้างต้น

(3) กรณีตาม (1) หรือ (2) หากสัญญาส่วนหนึ่งส่วนใดมีลักษณะตาม (1) และไม่ใช่สาระสำคัญของสัญญาทั้งฉบับและอาจแยกออกจากส่วนที่ไม่เป็นโมฆะได้ ให้สัญญาส่วนนั้นเป็นโมฆะ

มาตรา 11

ในกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจพบว่าสัญญาใด มีลักษณะตามมาตรา 10 ให้เสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ หรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามมาตรา 10 ต่อไป

มาตรา 12

ในกรณีที่สัญญาสัมปทานของรัฐ หรือสัญญาที่รัฐให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งหมดหรือบางส่วนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเข้าลักษณะตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง ให้บุคคลดังต่อไปนี้มีสิทธิยื่นคำร้อง ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้ไต่สวนข้อเท็จจริง เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลปกครองสูงสุด

- (1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา ซึ่งเข้าชื่อรวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดสิบคน
- (2) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อรวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคน
- (3) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
- (4) ผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

**การไต่สวนข้อเท็จจริง
และวินิจฉัย**

มาตรา 14

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัย

การกระทำตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้นำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตมาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทกำหนดโทษ

มาตรา 6

เจ้าพนักงานของรัฐจะใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานที่ตนสังกัด หรือที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่ไป เพื่อประโยชน์ของตนหรือผู้อื่นมิได้ เว้นแต่ เป็นการใช้ทรัพย์สินตามระเบียบที่ออก ตามความในวรรคสอง หรือตามกฎหมายอื่น หรือทรัพย์สินนั้นมีราคาเล็กน้อย

ให้คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา คณะกรรมการบริหารศาล องค์การอิสระ ตามรัฐธรรมนูญหรือหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐออกระเบียบว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้ทรัพย์สิน สำหรับ เจ้าพนักงานของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชา หรือกำกับ ดูแล ทั้งนี้ โดยมีมาตรฐาน ไม่ต่ำกว่าระเบียบที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด และระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดในเรื่องทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (1) ยานพาหนะ
- (2) เครื่องมือสื่อสาร
- (3) อาคารสถานที่

เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องรับผิดทางแพ่ง อาญา หรือวินัยแล้วแต่กรณี

มาตรา 7

บุคคลได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดตามมาตรา 5 ของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือคู่สมรส ของเจ้าพนักงานของรัฐตามมาตรา 5 วรรคสี่ หรือบุคคลอื่นตามมาตรา 5 วรรคห้า โดยรู้เห็นเป็นใจด้วย ในการกระทำความผิดดังกล่าว บุคคลนั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้รับประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มีมาตรการควบคุม ภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น นิติบุคคลนั้น**ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับบุคคล ตามวรรคหนึ่ง** และถ้าการรับประโยชน์ของนิติบุคคลเกิดจากการรู้เห็นเป็นใจของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้น**ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับบุคคล ตามวรรคหนึ่งด้วย**

มาตรา 15

เจ้าพนักงานของรัฐ หรือคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐ
หรือบุคคลตามมาตรา 5 วรรคห้า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 5
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 16

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 8 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 17

บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ
และให้อยู่ในอำนาจของศาลซึ่งมีเขตอำนาจเหนือคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

มาตรา 18

ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่
หรือบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
ต้องระวางโทษสองเท่าของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

**กรณีศึกษาการกระทำ
ที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์**

ข้อเท็จจริง

จำเลยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ได้สมัครเข้ารับการคัดเลือกในการรับทุนการศึกษาระดับปริญญาโท ขณะเดียวกันได้แต่งตั้งตนเองเป็นประธานกรรมการคัดเลือกผู้สมควรได้รับทุนการศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งจำเลยกับกรรมการได้ร่วมพิจารณาคัดเลือกจำเลย กับ นาย ม. เป็นผู้ได้รับทุนการศึกษา โดยปราศจากเหตุผล

โจทก์ซึ่งเป็นผู้สมัครเข้ารับการเลือกสรรรับทุนการศึกษาดังกล่าวด้วย ย่อมได้รับความเสียหายแล้ว พฤติการณ์ของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์

คำพิพากษา

การกระทำของจำเลยเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ เพราะเป็นการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องของตนเอง ซึ่งศาลฎีกาเห็นว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นด้วย

ข้อเท็จจริง

นาย ก. รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ทำบันทึกขออนุญาตใช้รถส่วนกลางขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไปใช้ในราชการ 2 ครั้ง เป็นระยะเวลาต่อเนื่องกัน และขอนำรถยนต์ไปเก็บไว้ที่บ้านพักส่วนตัว โดยมีการเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงจากทางราชการ

และปรากฏข้อเท็จจริงอีกว่า นาย ข. สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้นำรถยนต์คันดังกล่าวไปจำนำเพื่อเป็นประกันการกู้ยืมเงินกับเจ้าของร้านคาราโอเกะแห่งหนึ่ง

จนกระทั่งพนักงานขับรถยนต์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมาพบเห็นว่ารถยนต์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจอดอยู่หน้าร้านคาราโอเกะ จึงสอบถามเจ้าของร้านได้ความว่า นาย ข. นำมาจำนำ จึงแจ้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดทราบเรื่อง ต่อมานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มอบเงินเพื่อนำไปไถ่ถอนรถดังกล่าว

และในวันเดียวกัน นาย ก. และภรรยา และ นาย ข. ได้ร่วมกันแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนว่า นาย ข. ได้ยืมรถยนต์ไปจากภรรยา นาย ก. และรถยนต์ถูกคนร้ายลักไป แต่ข้อเท็จจริงคือ นาย ข. นำรถยนต์ไปจำนำ

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช.

การกระทำของ นาย ก. และ นาย ข. เป็นความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 , 151 และมาตรา 157 ประกอบมาตรา 90 และ 91

ข้อเท็จจริง

นาย ก. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งกับพวก ได้ร่วมกันดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างงานตกแต่งภายในและจัดซื้อพัสดุ เพื่อตกแต่งและใช้ในพิธีเปิดอาคาร

โดยมีการแบ่งจ้างรวม 4 สัญญาจ้าง และแบ่งซื้อเก้าอี้และโต๊ะพับอีก 3 สัญญา นอกจากนั้นบริเวณเดียวกันและในระยะเวลาเดียวกันยังแบ่งจ้างเพื่อปรับปรุงสำนักงานภายในโรงพยาบาลอีก 4 สัญญา

ซึ่งผู้รับจ้าง หรือผู้ขายเป็นบริษัทเดียวกันทั้งหมด

ในกรณีนี้ควรจะจ้าง หรือซื้อพร้อมกันในคราวเดียว แต่ นาย ก. กับพวก กลับแบ่งซอยสัญญา ให้งบเงินในการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละครั้งไม่เกิน 100,000 บาท เพื่อใช้วิธีตกลงราคาให้อยู่ในอำนาจอนุมัติของตน โดยมีบริษัทซึ่งเป็นกิจการของน้องสาว นาย ก. เป็นผู้รับจ้าง จึงเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทของน้องสาว

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช.

การกระทำของ นาย ก. และพวก มีมูลเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 82 วรรคสาม และมาตรา 85 วรรคสอง และมีมูลเป็นความผิดทางอาญา มาตรา 157 ประกอบมาตรา 83 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ข้อเท็จจริง

นาย ก. นายกเทศมนตรีตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติให้เทศบาลทำสัญญาจ้าง ห้างหุ้นส่วนจำกัด A จำนวน 11 โครงการ โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด A มีนาย ก. เป็นเจ้าของกิจการที่แท้จริง โดยใช้ชื่อ นาย ข. ญาติของภรรยา เป็นผู้ขอจดทะเบียนจัดตั้งห้างหุ้นส่วนดังกล่าว

จากกรณีเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 10 พ.ศ. 2542) มาตรา 48 จตุทศ (3) ที่กำหนดมิให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรง หรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลนั้นเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาล หรือการพาณิชย์ของเทศบาล

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช.

การกระทำของ นาย ก. เป็นการปฏิบัติราชการ ฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสียหายแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจสั่งให้ออกจากตำแหน่งได้ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 73 และเป็นความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 152 และมาตรา 157 และการกระทำของ นาย ข. เป็นความผิดอาญาฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 152 และมาตรา 157 ประกอบมาตรา 86

การขัดกันแห่งผลประโยชน์
ในต่างประเทศ

เจ้าหน้าที่รัฐที่ถูกเชิญไปบรรยาย หรือเป็นวิทยากรภายนอกหน่วยงานจะรับเงินค่าตอบแทน (Honoraria) เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไม่ได้ (ซึ่งอยู่ระหว่าง 2 แสนถึง 5 แสนวอน (240 ถึง 600 ดอลลาร์สหรัฐ))

ส่วนบุคคลการสถาบันการศึกษาและองค์กรสื่อเอกชนจะได้รับไม่เกิน 1 ล้านวอนต่อชั่วโมง (1,200 ดอลลาร์สหรัฐ)

และก่อนที่เจ้าหน้าที่รัฐจะรับงานบรรยายภายนอกหน่วยงาน จะต้องรายงานต่อต้นสังกัดทราบก่อน

การรับเงินค่าตอบแทนเกินกว่ากฎหมายกำหนด มีโทษปรับไม่เกิน 5 ล้านวอน (6,000 ดอลลาร์สหรัฐ) และการไม่รายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบก่อนรับงานบรรยายภายนอกหน่วยงานมีโทษทางวินัย

คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ระดับบริหารขององค์กรกำกับดูแลธุรกิจ
ในต่างประเทศ เช่น คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของสหรัฐฯ
(Federal Communications Commission - FCC)

มีข้อกำหนดว่าด้วยการติดต่อกับบุคคลภายนอก (EX - rule)
โดยกำหนดให้มีการบันทึกข้อมูลจากการพบปะเพื่อหารือระหว่างเจ้าหน้าที่
และบุคคลภายนอกและให้เปิดเผยบันทึกภาพการพบปะแก่สาธารณชน

แนวทางการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
เชิงบุคคล

แนวทางการป้องกัน
ผลประโยชน์ทับซ้อน
เชิงบุคคล

นิสัยและความเคยชินส่วนตัว

เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงยากมาก เพราะเป็นนิสัยติดตัวมานาน เคยปฏิบัติซ้ำๆ บางเรื่องแม้เปลี่ยนได้แต่ก็เป็นเพียงชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น

ขาดความตระหนักในบทบาทและหน้าที่

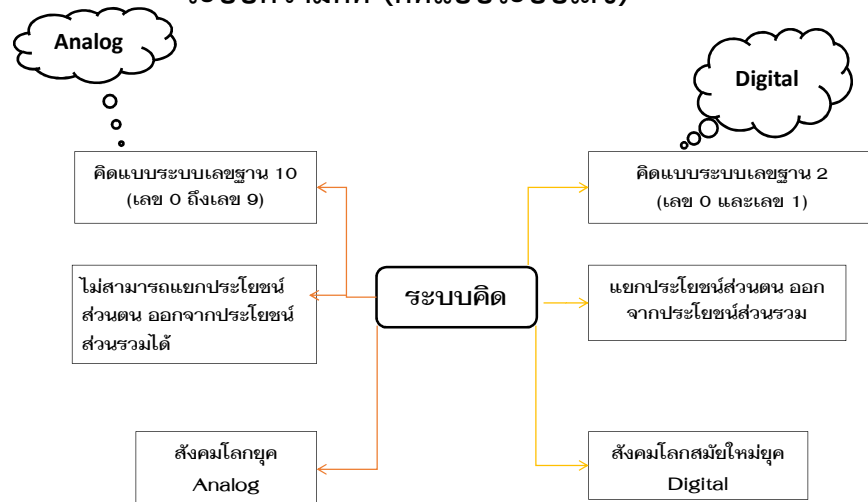
บางคนไม่รู้ว่บทบาท หน้าที่และอำนาจของตนมีขอบเขตแค่ไหนเพียงใด
สิ่งใดทำได้ สิ่งใดที่ทำได้ ยังแยกแยะไม่ออก
แต่ในทางตรงกันข้ามก็มีบางคนที่รู้ว่และแยกแยะได้ แต่ก็ตั้งใจที่จะทำ

แก้ “ทุจริต” ต้องคิดเป็น...

กระบวนการทางความคิด (Mind Set)

ระบบความคิด (คิดแบบระบบเลข)

การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสิบ (Analog)

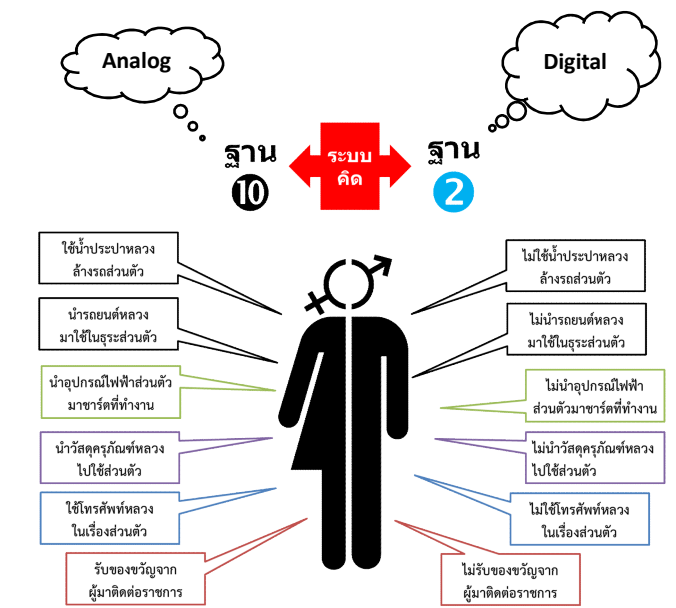
การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีระบบการคิดที่นำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันไปหมด แยกแยะไม่ออกว่าสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตน สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม นำสิ่งของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเหนือกว่าประโยชน์ของส่วนรวมหรือของหน่วยงาน จะคอยแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการเพื่อตนเอง เครือญาติ หรือพวกพ้อง กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม จะต้องยึดประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก

การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสอง (Digital)

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีระบบการคิดที่สามารถแยกออกอย่างชัดเจนว่า สิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด สิ่งไหนทำได้สิ่งไหนทำไม่ได้ สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตนสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม ไม่นำมาปะปนกัน ไม่นำสิ่งของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน ไม่เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมหรือของหน่วยงานเหนือกว่าประโยชน์ของตน ไม่แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม จะต้องยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

แนวทางการป้องกัน ผลประโยชน์ทับซ้อน เชิงระบบ

การปรับปรุงกฎหมายรวมทั้งแก้ไข
ระเบียบข้อบังคับต่างๆ
ของหน่วยงาน

เสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของภาคประชาคม

การถ่ายทอด ปลุกฝังหลักเกณฑ์
ทางจริยธรรมคุณธรรมสู่สมาชิก
ของสังคม

การกำหนดหลักเกณฑ์
ทางจริยธรรม

รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน

28 มีนาคม 2562

09.00 - 12.00 น.

การกีฬาแห่งประเทศไทย...

ผลประโยชน์ทับซ้อน
ความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน

ขอบเขตเนื้อหา

๑. ความหมาย
๒. รูปแบบ และกรณีศึกษา
๓. ผลประโยชน์ทับซ้อนกับการทุจริต
๔. การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

หากดู

สถานะของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เอกชน

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

← เอกชน

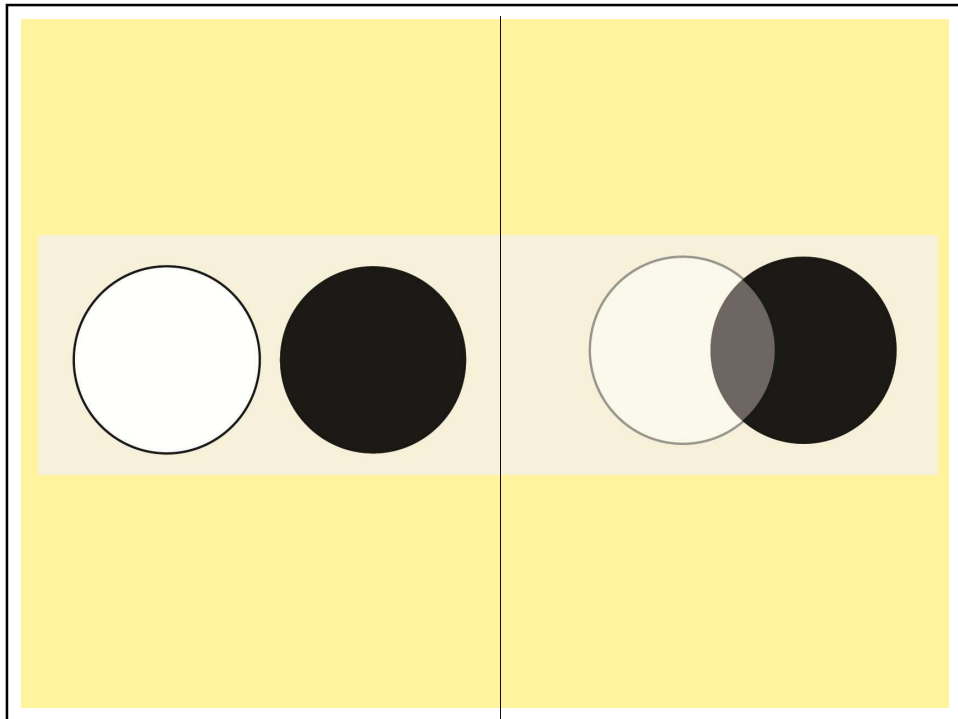
← เจ้าหน้าที่ของรัฐ

หลักการสากลในการปฏิบัติงาน

คือ

ต้องสามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันได้ และ
ห้ามการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับ
ประโยชน์ส่วนรวม หรือผลประโยชน์ทับซ้อน
(conflict of interest)
คืออะไร

คำนิยาม : ผลประโยชน์ทับซ้อน

Michael McDonald ให้คำนิยามว่า สถานการณ์ที่บุคคล (เจ้าหน้าที่รัฐ) มีผลประโยชน์ส่วนตัวในระดับที่เพียงพอที่อาจจะหรือเข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตามตำแหน่งหน้าที่

ธนาคารโลก ให้คำนิยามว่า เป็นสถานการณ์ที่บุคคลหรือสถาบันที่อยู่ในฐานะที่ต้องใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ใช้ดุลยพินิจดำเนินการแตกต่างไปจากผลประโยชน์ขององค์กร

ผาสุก พงษ์ไพจิตร ให้คำนิยามว่า สภาวะซึ่งการกำหนดนโยบายเพื่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม หรือการตัดสินใจทางการเมืองถูกแทรกแซงด้วยผลประโยชน์เฉพาะของธุรกิจเอกชน อันทำให้ผลที่ออกมาคือนโยบายที่ให้ผลประโยชน์กับธุรกิจเอกชนบางรายบางกลุ่ม แต่สังคมโดยรวมเสียประโยชน์

ผลประโยชน์ทับซ้อน

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องกระทำการตามอำนาจหน้าที่ ได้นำประโยชน์ส่วนตน เข้ามาเกี่ยวข้อง/แทรกซ้อนในการใช้ดุลยพินิจ (เพื่อส่วนรวม) จนเกิดการขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

องค์ประกอบ : ผลประโยชน์ทับซ้อน

- เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนรวม
- ได้กระทำการ/ตัดสินใจ/ใช้ดุลยพินิจ
- มีประโยชน์ส่วนตนเข้าไปเกี่ยวข้อง
- อาจเป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดก็ได้
- รวมถึงประโยชน์ของบุคคลอื่น

ลักษณะพิเศษ

- มิได้หมายถึงการทุจริตเสมอไป

ภาพจำลอง

กาฬาก

การกระทำที่เข้าข่ายการขัดกันแห่งผลประโยชน์

การรับของขวัญ
หรือรับผลประโยชน์

การทำงาน
หลังเกษียณ

เข้าเป็นผู้สัญญา/
มีส่วนได้เสีย

การทำงาน
พิเศษ

ต้นเหตุพื้นฐาน ของการคอร์รัปชัน

การนำทรัพย์สิน
ของหน่วยงานไปใช้
ชั่วคราวในกิจการ
ที่เป็นของส่วนตน

การนำโครงการสาธารณะ
ลงในเขตเลือกตั้ง
เพื่อประโยชน์ทางการเมือง

การรับรู้
ข้อมูลภายใน

การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อ
ประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวก
พ้อง

การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการ
ตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
หรือหน่วยงานของรัฐอื่น

- เกิดอคติ
- ไม่เป็นกลาง
- หนีบุญคุณ

ตัวอย่าง ๑

เจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยชอบว่าจ้างนายขาวเป็นผู้ก่อสร้างอาคารให้แก่ทางราชการ และมีการเซ็นสัญญาไปเรียบร้อยแล้ว นายขาวตั้งใจที่ตนได้เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างนั้น จึงนำเงินจำนวนหนึ่งไปมอบให้แก่เจ้าพนักงาน โดยเจ้าพนักงานได้รับเงินจำนวนนั้นไว้

ตัวอย่าง ๒

เจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยชอบพิจารณาที่จะว่าจ้างผู้รับเหมาก่อสร้างเป็นผู้ก่อสร้างอาคารให้แก่ทางราชการ โดยก่อนเซ็นสัญญา เจ้าพนักงานได้รับเงินจำนวนหนึ่งจากนายขาว จึงได้เชิญนายขาวมาเซ็นสัญญาให้ได้เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างนั้น

มาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

เข้าเป็นคู่สัญญา/
มีส่วนได้เสีย

**จ้างลูกเขยเข้าเป็นคู่สัญญา
—— พ่อตาจึงต้อง ——
พ้นจากตำแหน่งนายกฯ**

ตัวอย่าง

- การอนุมัติสัญญาให้ญาติพี่น้องของตนเข้ามาขายอาหารในสำนักงาน
- การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างกับบริษัทที่ตนเป็นเจ้าของหรือมีส่วน
- การทำสัญญาจ้างกรรมาเป็นพี่ปรึกษาโครงการ
- การจัดซื้อที่ดินของตนเองหรือญาติในการจัดสร้างสำนักงาน

มาตรา ๑๕๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

- อิทธิพล
- พวกพ้อง
- ความสัมพันธ์

ตัวอย่าง

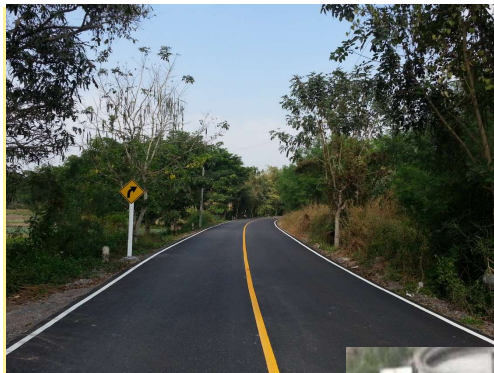
- ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงสาธารณสุขไปเป็นผู้บริหารให้กับบริษัทผลิตยาหลังเกษียณอายุราชการ
- ผู้บริหารระดับสูงของกรมประชาสัมพันธ์ไปเป็นผู้บริหารให้กับบริษัทผลิตรายการโทรทัศน์ซึ่งเป็นคู่สัญญากับกรมประชาสัมพันธ์

- อาศัยตำแหน่ง
- แข่งขัน

ตัวอย่าง

- เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี กรมสรรพากร รับจ้างทำบัญชีและยื่นแบบแสดงรายการให้บริษัทที่ต้องเสียภาษี
- ผู้จัดการโรงพิมพ์ของรัฐ ตั้งบริษัทเอกชนเกี่ยวกับการพิมพ์

ตัวอย่าง

- การล่องรู้ราคากลาง
- การล่องรู้ข้อมูลโครงการก่อสร้าง
- การเป็นคณะกรรมการจัดสอบ
- การเป็นคณะกรรมการพิจารณาผล

อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือ จังหวัดหนึ่ง เบิกค่าเบี้ยเลี้ยงค่าที่พักในการเดินทางไปราชการอันเป็นเท็จ และเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงของทางราชการเต็มใส่รถยนต์ส่วนตัว โดยมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และมีมูลความผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๗

เมื่อวันที่ ๑๘ ก.ค.๒๕๖๑ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๑ ได้มีคำพิพากษา เห็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๑ เรียงกระทงลงโทษ ตามมาตรา ๙๑ จำคุกกระทงละ ๕ ปี จำนวน ๑๙ กระทง รวมจำคุก ๙๕ ปี แต่ลงโทษจำคุก ได้ไม่เกิน ๕๐ ปี จึงให้ลงโทษจำคุก จำเลยทั้งสิ้น ๕๐ ปี

๘) การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism) หรืออาจจะเรียกว่าระบบอุปถัมภ์พิเศษ

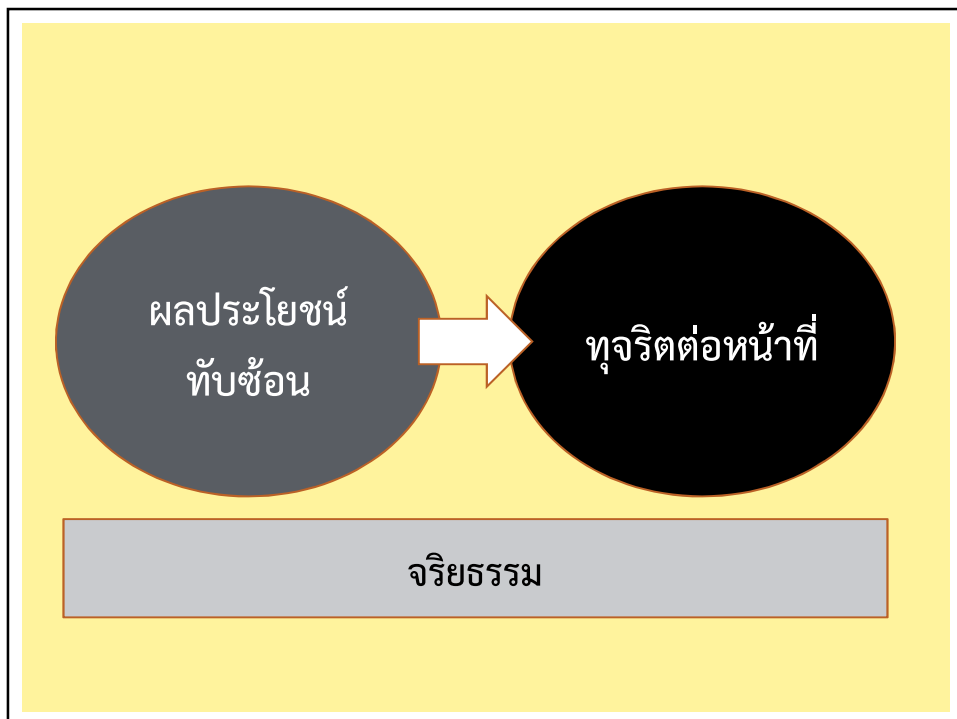
ตัวอย่าง

- การอนุมัติแต่งตั้งภรรยาหรือลูกเข้ามารับตำแหน่งสำคัญๆ ในหน่วยงาน
- การใช้อำนาจแต่งตั้งหรือเลื่อนขั้นอย่างไม่เป็นธรรม
- การคัดสรร คัดเลือกบุคลากรอย่างไม่โปร่งใส

๙) การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence)

ตัวอย่าง

- การให้ฝ่ายจัดซื้อจัดหาพัสดุต้องตรวจรับงานที่ไม่ถูกต้องจากบริษัทที่เป็นพรรคพวก
- การสั่งการโดยไม่ชอบธรรมเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองหรือพรรคพวก
- การสั่งการให้คณะกรรมการสอบสวนหยุดทำการสอบสวน

ทุจริตต่อหน้าที่

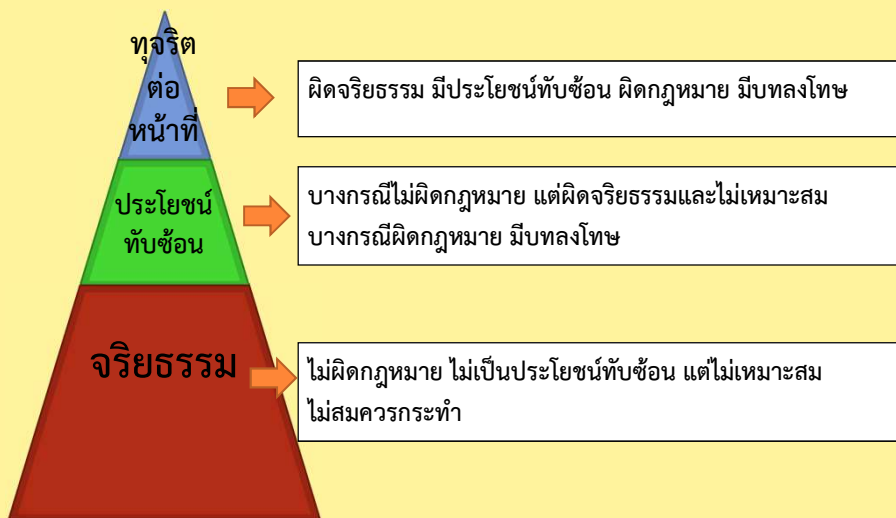
๑. ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่

๒. ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น

๓.ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่

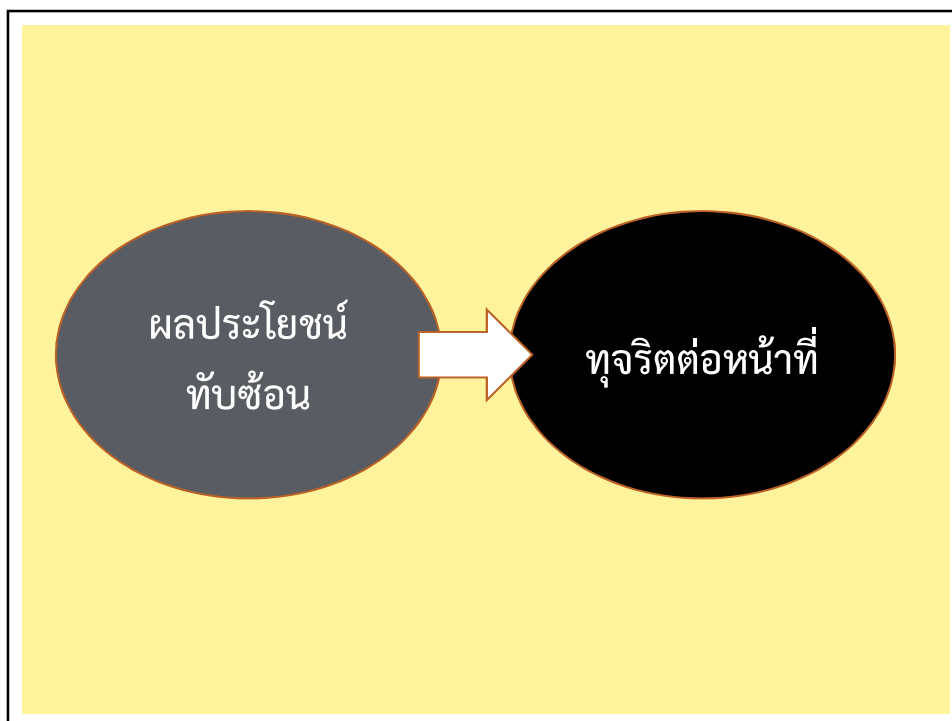
เพื่อแสวงหาประโยชน์
ที่มิควรได้โดยชอบ
สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

๔. กระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น”

*มิได้หมายความว่ามีการทุจริตเสมอไป แต่เป็นต้นเหตุสำคัญให้เกิดการทุจริต

ประเด็นเปรียบเทียบ	ผลประโยชน์ทับซ้อน	การทุจริตต่อหน้าที่
๑. กฎหมาย	- เป็นการหลีกเลี่ยงกฎหมาย - ไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่ชัดเจน	- เป็นการปฏิบัติโดยมิชอบด้วยกฎหมาย - มีกฎหมายบัญญัติบทลงโทษชัดเจน
๒. จริยธรรมและค่านิยม	- การขาดจริยธรรม - การมีค่านิยมที่ผิดๆ เช่น ยกย่องเงิน ยกย่องตำแหน่ง	- การขาดจริยธรรม - การมีค่านิยมที่ผิดๆ เช่น ยกย่องเงิน ยกย่องตำแหน่ง
๓. ผลประโยชน์	- เป็นการขัดแย้งกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์สาธารณะ - ประโยชน์ส่วนรวมเสียหาย	- เป็นการมุ่งหาประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตน อาจไม่มีประเด็นของความขัดแย้งกันเข้ามาเกี่ยวข้อง
๔. การตรวจสอบจากสังคม	- ขาดการตื่นตัวจากสังคม การตรวจสอบจากสังคม - สังคมมองว่าเป็นปัญหาระดับปัจเจกบุคคล	- มีองค์กรตรวจสอบและมีกลไกในการป้องกันชัดเจนกว่า - สังคมมองว่าเป็นประเด็นปัญหาของสังคมและประเทศ

รูปแบบผลประโยชน์ทับซ้อน	ความเสี่ยงผิดต่อกฎหมาย (อาญา)
๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ	- ความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ม.๑๒๘ - ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ม.๑๔๙ - ความผิดเกี่ยวกับวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
๒. การเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสีย	- ความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ม.๑๒๖ - ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ - ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ - ความผิดเกี่ยวกับวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ	- ความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ม.๑๒๘ - ความผิดเกี่ยวกับวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

รูปแบบผลประโยชน์ทับซ้อน	ความเสี่ยงผิดต่อกฎหมาย
๔. การทำงานพิเศษ	- ความผิดเกี่ยวกับวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
๕. การรู้ข้อมูลภายใน	- ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ม.๑๕๗ - ความผิดเกี่ยวกับวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
๖. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว	- ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ม.๑๔๗ หรือ ม.๑๕๑ - ความผิดเกี่ยวกับวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

รูปแบบผลประโยชน์ทับซ้อน	ความเสี่ยงผิดกฎหมาย
๗. การนำโครงการสาธารณะ ลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ ทางการเมือง	- ความผิดเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
๘. การใช้ตำแหน่งหน้าที่ แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติ หรือพวกพ้อง	- ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ - ความผิดเกี่ยวกับวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
๙. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อ การตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น	- ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ - ความผิดเกี่ยวกับวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

กล่าวโดยสรุป

ผลประโยชน์ทับซ้อน บางกรณีฝ่าฝืนกฎหมาย มีบทกำหนดโทษอย่างชัดเจน (ทุจริต) บางกรณียังไม่ผิดกฎหมาย แต่เป็นความผิดในตัวเอง (ผิดจริยธรรม)

“การขาดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเข้าไปมีผลประโยชน์ทับซ้อน ถือว่าจะเป็นการเสี่ยงในการปฏิบัติงานที่จะกระทำทุจริตต่อไป”

การจัดการ ผลประโยชน์ทับซ้อน

การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน (ระดับองค์กร)

๑. ระบุว่ามีผลประโยชน์ทับซ้อนรูปแบบใดที่มักเกิดขึ้นในองค์กร
๒. กำหนดเป็นนโยบายการจัดการและป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รวมถึงกำหนดบทลงโทษ
๓. สร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ รวมถึงเผยแพร่นโยบาย
๔. สื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้รับบริการ และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงนโยบาย
๕. บังคับใช้นโยบายอย่างจริงจัง
๖. ทบทวนนโยบายอย่างสม่ำเสมอ

การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน (ระดับบุคคล)

๑. การไม่อยู่ในสถานการณ์การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมเสียตั้งแต่ต้น
๒. หากหลีกเลี่ยงตั้งแต่ต้นไม่ได้ ควรหยุดดำเนินการและไม่ร่วมพิจารณา
๓. เปิดเผยต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้บังคับบัญชา สาธารณะ เพื่อให้ตัดสินว่าสมควรหรือไม่
๔. ลงมติโดยยึดเหตุผล เปิดเผย โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้
๕. คิดแยกแยะระหว่างระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

บทลงโทษผู้กระทำทุจริต

ผู้ถูกกล่าวหาหายไ้ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่มีความผิด
จะถูกดำเนินการดังนี้

๑. การดำเนินการทางอาญา

๒. การดำเนินการทางวินัย

การดำเนินการทางอาญา

- ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีอาญา
ในศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษา โดยให้ถือว่ารายงานของ
ปป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
และศาลจะประทับฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง

- กรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงานดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์ ป.ป.ช. กับอัยการสูงสุด
จะแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันขึ้นมาเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แต่ถ้าหาข้อยุติ
ร่วมกันไม่ได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายให้
ฟ้องคดีแทนได้

การดำเนินการทางวินัย

- ป.ป.ช. ส่งรายงานเอกสารรวมทั้งความเห็น ไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหา
- ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ต้องพิจารณาลงโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่ ป.ป.ช. มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก
- ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาโทษภายใน 30 วัน นับแต่ได้รับเรื่องจาก ป.ป.ช. และให้ส่งสำเนาคำสั่งลงโทษไปให้ ป.ป.ช. ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ออกคำสั่ง
- ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนละเลยไม่ดำเนินการ ให้ถือว่าผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนกระทำความผิดวินัย
- ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่ดำเนินการทางวินัย หรือดำเนินการไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสม ป.ป.ช. มีอำนาจเสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการตามที่เห็นสมควร
- ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิอุทธรณ์ดุลยพินิจการสั่งลงโทษได้ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีคำสั่งลงโทษ

บทลงโทษทางวินัย

ผู้กระทำความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ถือเป็น **ความผิดวินัยร้ายแรงให้ลงโทษปลดออกหรือไล่ออก** หรือเป็นความผิดตามบทกำหนดโทษของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารบุคคลของหน่วยงานนั้นๆ

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2536 ว่าควร **ลงโทษไล่ออกจากราชการ** การนำเงินที่ทุจริตไปมาค้ำหรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใดไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ โดยส่วนราชการต้องถือปฏิบัติ

*** ผู้ถูกลงโทษไม่มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จบำนาญเลย

การคิดแยกแยะ...

ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต...

28 มีนาคม 2562

13.00 - 16.00 น.

การกีฬาแห่งประเทศไทย...

ความอาย...

ความไม่ทน...

สถานการณ์การทุจริต...

ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน
(Corruption Perception Index : CPI)
ประจำปี 2018

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ
(Transparency International :TI)

คะแนนเต็ม 100 คะแนน
ประเทศไทยได้ 36 คะแนน

อันดับที่ 99
จาก 180 ประเทศทั่วโลก

ตารางแสดงค่าคะแนนจาก 9 แหล่งข้อมูล ให้องค์กรโปร่งใสนานาชาติ (TI)
ใช้ประเมินเพื่อจัดอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย

แหล่งข้อมูล	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Change (2017-2018)
1. IMD World Competitiveness Yearbook	36	33	38	44	43	41	↓
2. WJP World Justice Project Rule of Law Index	33	44	26	37	40	40	↔
3. BF-TI Bertelmann Foundation Transformation Index	40	40	40	40	37	37	↔
4. PERC Political and Economic Risk Consultancy	39	35	42	38	41	37	↓
5. WEF World Economic Forum Executive Opinion Survey	35	39	43	37	42	42	↔
6. ICRG Political Risk Services International Country Risk Guide	31	31	31	32	32	32	↔
7. EIU Economist Intelligence Unit Country Risk Rating	38	38	38	37	37	37	↔
8. GI Global Insight Country Risk Rating	32	42	42	22	35	35	↔
9. V-Dem Varieties of Democracy Project	-	-	-	24	23	21	↓
คะแนนที่ได้ (จากเต็ม 100)	35	38	38	35	37	36	
อันดับไทยใน 180 ประเทศ	102/77	85/175	76/168	101/176	96/180	99/180	
อันดับไทยในอาเซียน 10 ประเทศ	5/10	3/10	3/10	5/10	4/10	5/10	

หมายเหตุ

- ช่วง 2018 และส่วน Change เป็นการประเมินวิธีต่าง ๆ ของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะประเมินผลการปฏิบัติงาน, สำนักงานการกีดกันผลประโยชน์ และสำนักงานการอัยการ
- 2 ใน 3 (120 จาก 180 ประเทศทั่วโลก) ได้คะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน
- คะแนนเฉลี่ยของ 180 ประเทศ อยู่ที่ 43 คะแนน

www.nacc.go.th

1

ตารางค่าคะแนน CPI ประจำปี 2018 **จวประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียน**

อันดับ	ประเทศ	คะแนน	อันดับโลก
1	สิงคโปร์	85	3
2	บรูไน	63	31
3	มาเลเซีย	47	61
4	อินโดนีเซีย	38	89
5	ไทย	36	99
5	ฟิlippินส์	36	99
7	เวียดนาม	33	117
8	เมียนมา	29	132
9	ลาว	29	132
10	กัมพูชา	20	161

www.nacc.go.th

2

ตารางแสดงอันดับและคะแนนดัชนีการรับรู้ **การทุจริตจวประเทศไทย** **เมื่อเปรียบเทียบกับอันดับโลกและอันดับอาเซียน**

ปี (ค.ศ.)	ปี 2013	ปี 2014	ปี 2015	ปี 2016	ปี 2017	ปี 2018	Change (2017-2018)
คะแนน	35	38	38	35	37	36	
อันดับโลก	102	85	76	101	96	99	
อันดับอาเซียน	5	3	3	5	4	5	

www.nacc.go.th

3

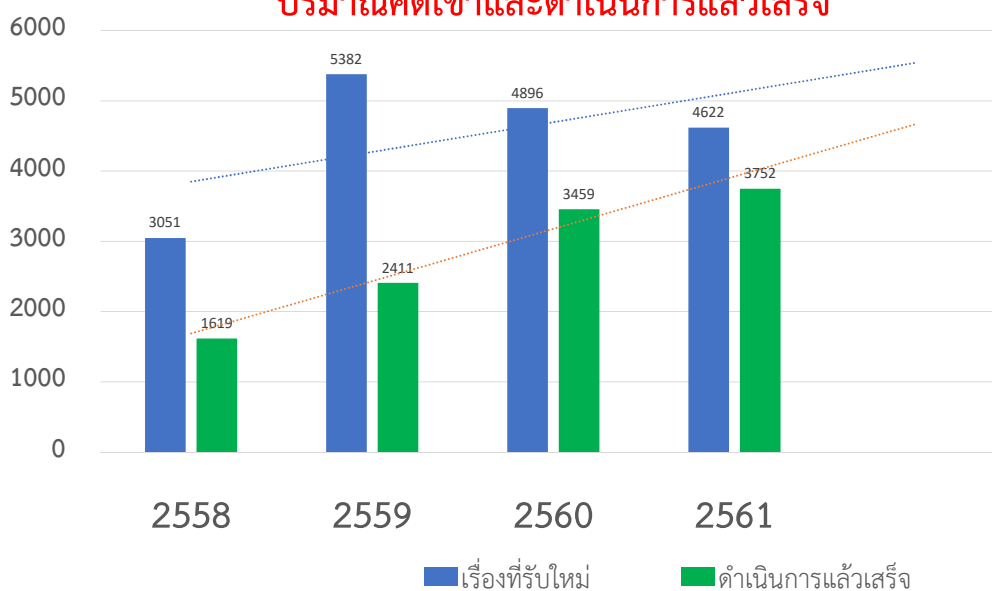
สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย

เรื่องกล่าวหาร้องเรียนที่เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
5 ปี ย้อนหลัง (2557-2561)

1. การทุจริตเกี่ยวกับจัดซื้อจัดจ้าง
(มีแนวโน้มลดลงในปี 2560 – 2561)
2. การทุจริตเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมและความมั่นคง
(มีแนวโน้มสูงขึ้น)
3. การทุจริตเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ
(มีแนวโน้มคงที่)

ปริมาณคดีเข้าและดำเนินการแล้วเสร็จ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

บังคับใช้ในวันที่ 22 กรกฎาคม 2561

เรื่องกล่าวหาที่ สำนักงานป.ป.ช. รับไว้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 22 กรกฎาคม 2561 จนถึง 1 มีนาคม 2562

แยกตามประเภทกลุ่มคดีทุจริต ดังนี้

1. กระบวนการยุติธรรมความมั่นคง	จำนวน 144	เรื่องต่อเดือน
2. สาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐาน	จำนวน 121	เรื่องต่อเดือน
3. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวน 64	เรื่องต่อเดือน
4. เศรษฐกิจ	จำนวน 49	เรื่องต่อเดือน
5. การศึกษา	จำนวน 47	เรื่องต่อเดือน
6. การจัดซื้อจัดจ้าง	จำนวน 18	เรื่องต่อเดือน
7. อื่นๆ	จำนวน 63	เรื่องต่อเดือน

สาเหตุของการทุจริต

- ใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม
ความโลภ
เห็นแก่ตนเองและพวกพ้อง

- มีค่านิยมที่ผิด
ยกย่องคนที่มีเงิน
ยกย่องคนที่มีตำแหน่ง /
หน้าที่การงานสูง

- มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย
มีหนี้สิน
ไม่ประมาณตน

- ขาดอุดมการณ์และอุดมคติ
ยึดมั่นในความถูกต้อง ชอบธรรม
ตั้งมั่น ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

- ขาดคุณธรรม
ความซื่อสัตย์สุจริต
ความละอายบาปและเกรงกลัวบาป
ความกตัญญูกตเวทิตะ

ความละอาย... ต่อการทุจริต

ละอาย

การรู้สึกอายที่จะทำในสิ่งที่ ไม่ถูก ไม่ควร
เช่น ละอายที่จะทำผิด ละอายใจ

ความละอาย เป็นความละอายและความเกรงกลัวต่อสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม
เพราะเห็นถึงโทษหรือผลกระทบที่จะได้รับจากการกระทำนั้น จึงไม่กล้าที่จะกระทำ
ทำให้ตนเองไม่หลงทำในสิ่งที่ผิด นั่นคือ มีความละอายใจ ละอายต่อการทำผิด

ความละเอียด

ระดับสูง

ระดับต่ำ

ความละเอียด

ระดับต่ำ

ความละเอียดไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ผิด

เนื่องจากกลัวว่า...

- เมื่อตนเองได้ทำลงไปแล้วจะมีคนรับรู้
- หากถูกจับได้จะได้รับการลงโทษ
- ได้รับความเดือดร้อนจากสิ่งที่ตนเองได้ทำลงไป

ความละอาย

ระดับสูง

ความละอายไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ผิด

แม้ว่า...

จะไม่มีใคร “รับรู้หรือเห็น” ในสิ่งที่ตนเองได้ทำลงไป แม้เป็นความผิดเล็กน้อย ก็ไม่กล้าที่จะทำผิด

เพราะนอกจากตนเองจะได้รับผลกระทบแล้ว ครอบครัว สังคม ก็จะได้รับผลกระทบตามไปด้วย

ความละอาย

ระดับสูง

hiriโอตตปปะ

hiri คือ ความละอายต่อบาป
มีความละอายที่จะคิด จะพูด หรือจะกระทำ
ความชั่ว สามารถหยุดตัวเองไม่ให้ความชั่วชนะใจ

โอตตปปะ คือ ความเกรงกลัวต่อบาป
มีความกลัวต่อบาปกรรมที่ตนกระทำด้วยกาย วาจา
และใจ อันจะเกิดมีขึ้นแก่ตน

เมื่อเกิด hiriโอตตปปะ กับจิตใจแล้ว จะสามารถยับยั้ง
ความชั่วไว้ได้ ไม่พากาย วาจา ใจ ไปทำความชั่วต่างๆ เช่น
ผิดครองครองธรรม ผิดจารีตประเพณี หรือผิดกฎหมาย

เราต้องมี

ความละอายแก่ใจ
อย่างบริสุทธิ์ใจ

ไม่ใช่ว่า...

ต้องให้คนอื่น
มาเห็นจึงจะละอาย

พุทธทาสภิกขุ -

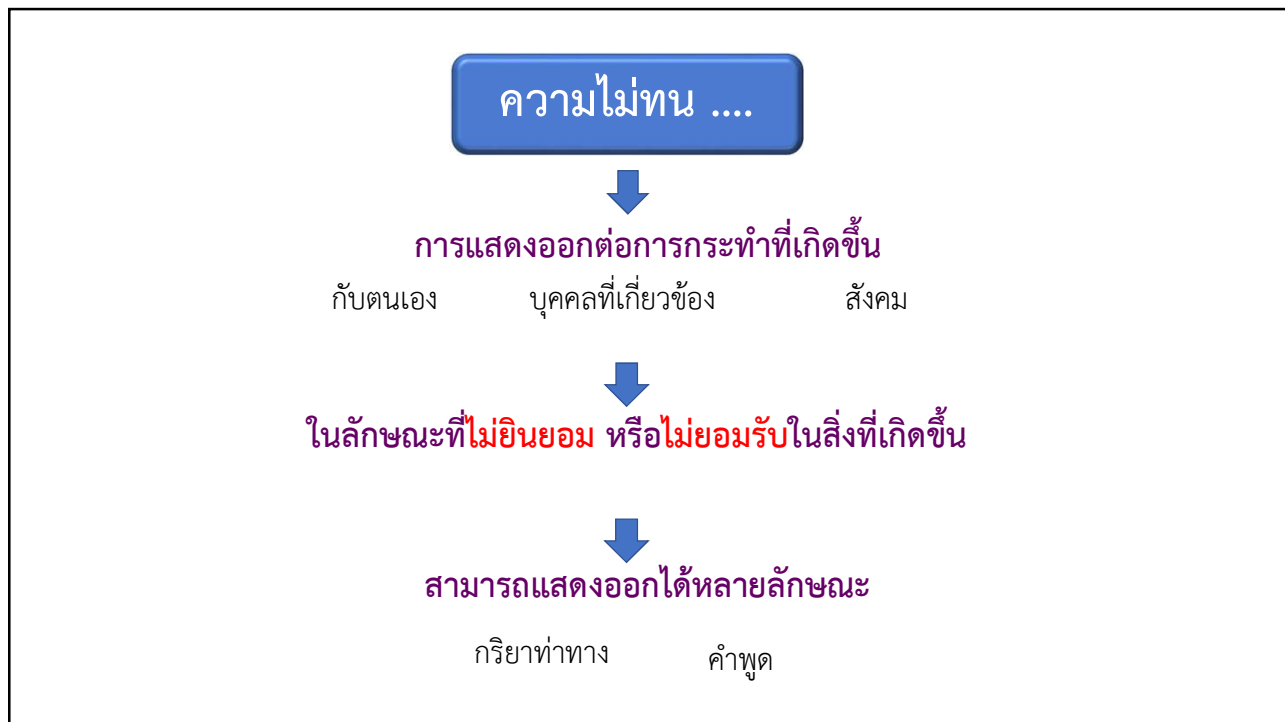

หยุด... ทนต่อการทุจริต

พลเมือง

- ประชาชนที่นอกจากเสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองและมีบทบาทในทางการเมือง คือ อย่างน้อยมีสิทธิไปเลือกตั้ง
- มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ต่อทางการหรือรัฐได้
- มีสิทธิเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กับรัฐและอาจเป็นฝ่ายเรียกร้องกฎหมาย นโยบายและกิจกรรมของรัฐตามที่เห็นพ้อง
- มีความรู้สึกเป็นเจ้าของในสิ่งสาธารณะ มีความกระตือรือร้น อยากมีส่วนร่วม เอาใจใส่การทำงานของรัฐบาล และเป็นประชาชน
- สามารถแก้ไขปัญหาส่วนรวมได้ในระดับหนึ่ง โดยไม่ต้องรอให้รัฐบาลแก้ไขให้เท่านั้น

ความไม่ทนต่อการทุจริต

เกิดความเสียหาย

ความไม่ทนต่อการทุจริต

การว่ากล่าวตักเตือน

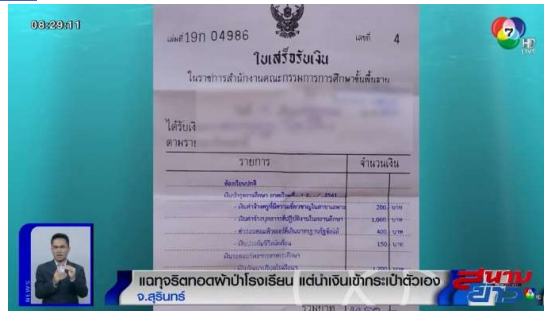
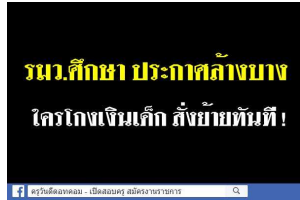
เลิกโทษคนอื่น
หันมาดูที่ตัวเอง
บางทีเรานั้นแหละ
ที่ทำให้เกิดปัญหา....

ความไม่ทนต่อการทุจริต

การประกาศให้สาธารณชนรับรู้

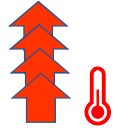
ความไม่ทนต่อการทุจริต

การแจ้งเบาะแส

ความไม่ทนต่อการทุจริต

การร้องทุกข์กล่าวโทษ

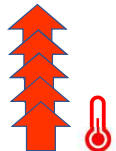

ร้องเรียน // ร้องทุกข์

ติ๊กต็อก ร้องทุกข์

ความไม่ทนต่อการทุจริต

การชุมนุมประท้วง

ความไม่ทนต่อการทุจริต

กรณีตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในเกาหลีใต้...

รับนักศึกษาคนหนึ่งเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ทั้งที่คะแนนผลการเรียนไม่ได้สูง และมีคุณสมบัติไม่ตรงกับการคัดเลือกโควตานักกีฬาที่กำหนดไว้ว่าจะต้องผ่านการแข่งขันประเภทเดียว

แต่นักศึกษาดังกล่าวผ่านการแข่งขันประเภททีม

เท่ากับว่าคุณสมบัติไม่ถูกต้องแต่ได้รับเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย

จึงเป็นเหตุนำไปสู่การประท้วงต่อต้านจากนักศึกษาและอาจารย์
ซึ่งมหาวิทยาลัยก็ไม่สามารถให้คำตอบที่ชัดเจนแก่กลุ่มผู้ประท้วงได้
จนในที่สุด... ประธานของมหาวิทยาลัยดังกล่าวต้องลาออกจากตำแหน่ง

ความไม่ทนต่อการทุจริต

กรณีตัวอย่าง

ประธานาธิบดีเกาหลีใต้ ถูกปลดออกจากตำแหน่ง...

เพราะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้อง โดยการให้เพื่อนสนิทเข้ามาแทรกแซง
การบริหารประเทศ รวมถึงใช้ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประธานาธิบดีแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว

ประชาชนเกาหลีใต้ได้มีการรวมตัวกันประท้วงกว่าพันคนเรียกร้องให้ประธานาธิบดีคนดังกล่าวลาออก
จากตำแหน่ง

ผลคือ... ถูกดำเนินคดีในข้อหาพัวพันการทุจริตและใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบเพื่อเอื้อประโยชน์
ให้แก่พวกพ้อง ศาลเกาหลีใต้ตัดสินจำคุก 24 ปี ปรับเป็นเงินราว 530 ล้านบาท

ความไม่ทนต่อการทุจริต

กรณีตัวอย่าง

มาตรการการลงโทษ

การลงโทษทางกฎหมาย

การลงโทษทางสังคม

การลงโทษทางกฎหมาย

การรับโทษทางอาญา

1. ประหารชีวิต
2. จำคุก
3. กักขัง
4. ปรับ
5. ริบทรัพย์สิน

การรับโทษทางแพ่ง

1. ชดใช้ค่าเสียหาย
2. ปฏิบัติตามคำสั่งศาล
3. กักขัง (ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล)

การรับโทษทางวินัย

1. ไล่ออก
2. ปลดออก
3. ตัดเงินเดือน
4. ลดขั้นเงินเดือน
5. ภาคทัณฑ์

การรับโทษอื่นๆ
ตามที่กฎหมาย /
ระเบียบ นั้นๆ กำหนด
(แล้วแต่กรณี)

การลงโทษทางสังคม

(Social Sanction)

เป็นปฏิกิริยาทางสังคม เป็นมาตรการควบคุมทางสังคมที่ต้องการให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติ ตามมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด โดยมีทั้ง ด้านลบ และ ด้านบวก

การลงโทษโดยสังคมด้านลบ (Negative Social Sanction) เป็นการลงโทษ โดยการกีดกัน และแสดงปฏิกิริยาต่อต้านพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ทำให้บุคคลนั้น เกิดความ อับอาย ขายหน้า

สำหรับการลงโทษโดยสังคมด้านบวก หรือการกระตุ้นสังคมเชิงบวก (Positive Social Sanction) เป็นการแสดงออกในเชิงสนับสนุน หรือให้รางวัลเป็นแรงจูงใจ เพื่อให้บุคคลในสังคมประพฤติปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ของสังคม

การลงโทษทางสังคม

#เขาขึ้น4

การคิดแยกแยะ...

ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต...

28 มีนาคม 2562

13.00 - 16.00 น.

การกีฬาแห่งประเทศไทย...

สำนักงาน ป.ป.ช.

สาระสำคัญของคำกล่าวหา/ร้องเรียน

คำกล่าวหา/ร้องเรียน ว่ามีการกระทำความผิด

รายละเอียดคำกล่าวหา (สิ่งที่ต้องมี)

- (1) ชื่อ - สกุล ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ของผู้กล่าวหา
- (2) ชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกร้อง
- (3) ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์ แห่งการกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา พร้อมพยานหลักฐานหรืออ้างพยานหลักฐาน

ทั้งนี้ หากไม่ปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาหรือบัตรสนเท่ห์ ถ้ามีรายละเอียดตาม (3) แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะปฏิเสธไม่รับพิจารณาไม่ได้

คำกล่าวหา/ร้องเรียน ว่ามีการกระทำความผิด (ต่อ)

- (4) ผู้กล่าวหาจะเป็นผู้เสียหายหรือมิใช่ผู้เสียหายก็ได้
- (5) ทำด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้
(กรณีทำด้วยวาจา ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานไต่สวนที่จะบันทึกรายละเอียดไว้ให้ครบถ้วน)
- (6) ส่งด้วยวิธีใด ๆ ที่จะทำให้คำกล่าวหาขึ้นถึงสำนักงานก็ได้
(ยื่นต่อหรือส่งมายัง สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด , ทางโทรศัพท์, เว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ช.)

ชื่อ - สกุล ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ของผู้กล่าวหา

ผู้กล่าวหาให้ชื่อ - สกุล ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ ที่สามารถติดต่อได้อย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกลับเพื่อยืนยันการกล่าวหาหรือเรียน หรือขอทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้ชัดเจนจนเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. สามารถดำเนินการต่อไป (กรณีข้อมูลไม่ชัดเจนหรือเพียงพอ) และสำนักงาน ป.ป.ช.สามารถรายงานผลให้ผู้กล่าวหาทราบว่า รับเรื่องไว้พิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากประสงค์จะติดตามเรื่องร้องเรียนก็สามารถติดตามได้ ทั้งนี้ ข้อมูลของผู้กล่าวหาจะถูกเก็บเป็นความลับที่สุด

กรณีร้องเรียนโดยไม่แจ้งชื่อ – สกุล ถือว่าเป็น “บัตรสนเท่ห์” จะต้องระบุหรืออ้างพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะไต่สวนข้อเท็จจริงได้ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะรับไว้พิจารณา

ข้อกล่าวหา

ข้อกล่าวหา หมายถึง ข้อเท็จจริงที่อ้างว่าผู้ถูกกล่าวหาทำอะไรผิด เช่น

- อนุมัติให้จ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้าง ทั้งที่การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบแปลน
- เรียก รับเงินจากผู้สมัครสอบครูผู้ช่วย เพื่อช่วยเหลือให้ได้ทำงานในตำแหน่งดังกล่าว
- ตรวจรับการจ้างและเสนอให้นายก อบต. จ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้าง ทั้งที่การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบแปลน
- ผู้อำนวยการกลุ่มใช้รถยนต์ของทางราชการเดินทางไปทำธุระส่วนตัว
- รู้อยู่แล้วว่าการจัดซื้อจัดจ้างตาม โครงการ ก มีการสมยอมราคาแต่ไม่ยกเลิกการประมูลราคา
- ซื้อรถยนต์บรรทุกนำมาใช้ก่อนแล้วจึงทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างย้อนหลัง
- รับจ้างก่อสร้างถนน ให้ อบต. ข ทั้งที่ขณะนั้นผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งนายก อบต. ข
- จัดซื้อผ้าห่มกันหนาวในราคาผืนละ 450 บาท ทั้งที่ในห้างขายเพียงผืนละ 150 บาท
- รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล ซึ่งไม่ใช่ญาติเกิน 3,000 บาท
- ร่ำรวยผิดปกติ เป็นต้น

พฤติกรรมแห่งการกระทำผิด

รายละเอียดพฤติกรรมตามข้อกล่าวหา หมายถึง ข้อเท็จจริงในส่วนที่เป็นรายละเอียดที่ประกอบเข้ามาเพื่อให้ข้อกล่าวหาชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ผู้ถูกกล่าวหาแต่ละคนกระทำความผิดอย่างไร เช่น ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ชื่อโครงการ วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดพฤติกรรม เป็นต้น เช่น

- นาย ก ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนัก.....พักอาศัยอยู่ที่.....อยู่ห่างจากสำนักงานประมาณ 1 กิโลเมตรระหว่างที่มารับตำแหน่งดังกล่าว ได้ให้พนักงานขับรถของหน่วยงาน ขับรถส่วนกลางของสำนักงานไปรับที่บ้านพักมายังที่ทำงานตอนเช้าและขับรถจากที่ทำงานไปส่งยังที่พักในตอนเย็น ในช่วงวันจันทร์ถึงวันศุกร์เป็นประจำ นอกจากนี้ วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ บางวันนาย ก ได้สั่งให้พนักงานขับรถของหน่วยงาน ขับรถส่วนกลางของสำนักงานพาไปทำธุระส่วนตัว (พยานหลักฐาน)

แนวทางการเขียนคำกล่าวหา

1. หนังสือทำถึง

"เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ "ผู้ ปณ. 100 เขตดุสิต กทม. 10300"

หรือ เข้าร้องทุกข์ กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวน ณ สถานีตำรวจในเขตอำนาจสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการต่อไป

2. ชื่อ - สกุล ที่อยู่ และ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้กล่าวหา

3. ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง สังกัด ของผู้ถูกกล่าวหา

4. ระบุข้อกล่าวหาการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่/ตำแหน่งหน้าที่ราชการ /ตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม/ร่ำรวยผิดปกติ/มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

4.1 กรณีกล่าวหากระทำความผิดฐานทุจริต

ก. การกระทำความผิดเกิดขึ้นเมื่อใด

ข. มีขั้นตอนหรือรายละเอียดการกระทำความผิดอย่างไร

ค. มีพยานบุคคลรู้เห็นเหตุการณ์หรือพยานหลักฐานอื่นหรือไม่

(ถ้าไม่สามารถนำมาได้ให้ระบุว่าใครเป็นผู้เก็บรักษาไว้)

ง. ในเรื่องนี้ได้ร้องเรียนต่อหน่วยงานใด หรือยื่นฟ้องต่อศาลใด เมื่อใด และผลเป็นประการใด

แนวทางการเขียนคำกล่าวหา (ต่อ)

4.2 กรณีกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

- ก. ฐานะเดิมของผู้ถูกกล่าวหา และภริยาหรือสามีรวมทั้งบิดามารดาของทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างไร
- ข. ผู้ถูกกล่าวหา และภริยาหรือสามี มีอาชีพอื่น ๆ หรือไม่ ถ้ามีอาชีพอื่น แล้วมีรายได้มากน้อย เพียงใด
- ค. ทรัพย์สินที่จะแสดงให้เห็นว่าร่ำรวยผิดปกติฯ มีอะไรบ้าง เช่น
 - บ้าน มีจำนวนกี่หลัง, ตั้งอยู่ที่ใด (เลขที่บ้าน ถนน/ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขตจังหวัด), ชื่อเมื่อใด และราคาขณะซื้อเท่าใด
 - ที่ดิน มีจำนวนกี่แปลง, ตั้งอยู่ที่ใด (เช่นเดียวกับหัวข้อที่ตั้งของบ้าน), ชื่อเมื่อใด และราคา ขณะซื้อเท่าใด
 - รถยนต์ มีจำนวนกี่คัน, ยี่ห้อ, รุ่น, สี, หมายเลขทะเบียน, ชื่อเมื่อใด จากใคร และราคาขณะ ซื้อเท่าใด
 - มีเงินฝากที่ธนาคารใด สาขาใด
 - ทรัพย์สินอื่น ๆ

ช่องทางการร้องเรียน และติดตามข้อร้องเรียน

- ติดต่อด้วยตนเองที่สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดทุกจังหวัด
- โทรศัพท์หมายเลข 0 2528 4800 – 49 หรือ สายด่วน ป.ป.ช. 1205
- ทางเว็บไซต์ www.nacc.go.th หัวข้อ “ร้องเรียน”

การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูล คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าคดีใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่บุคคลดังกล่าว โดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม หรือกำหนดมาตรการอื่นใดที่สมควรเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ที่จะต้องได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ และมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นช่วยดำเนินการตามที่จำเป็นได้ โดยต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะได้รับความคุ้มครองหรือช่วยเหลือก่อน

ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลดังกล่าวหรือคู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำความผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นหรือทายาทมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอรับค่าทดแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย (มาตรา 131)

11

การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ในกรณีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนและระดับตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(มาตรา 131)

- ผู้แจ้งถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสดังกล่าวแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทราบว่ามีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา

(มาตรา 132)

12

การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- กำหนดกรณีผู้แจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเบาะแสเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ หากบุคคลนั้นร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมอันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ข้อกล่าวหาหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป และอาจเสนอให้มีการกำหนดตำแหน่งและสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อคุ้มครองบุคคลนั้นในหน่วยงานของรัฐอื่นที่ไม่ต่ำกว่าระดับและตำแหน่งที่บุคคลดังกล่าวเคยดำรงตำแหน่งอยู่เดิม (มาตรา 133)

- ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพราะถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ทำ ถ้าได้ทำหนังสือโต้แย้งหรือให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งหรือให้ยื่นชั้นคำสั่งแล้ว หรือได้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบถึงเบาะแส ข้อมูล หรือข้อเท็จจริงภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้กระทำการนั้น ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น **ไม่ต้องรับโทษ** (มาตรา 134)

13

การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- บุคคลใดมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าพนักงานของรัฐ หากได้ให้ข้อกล่าวหา หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าพนักงานของรัฐรายอื่นหรือผู้ถูกกล่าวหารายอื่นนั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควร

1. กันไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้
2. ห้ามมิให้ดำเนินคดีอาญาหรือดำเนินการทางวินัย
3. อาจได้รับความช่วยเหลือได้ตามสมควรจนคดีถึงที่สุด
4. ได้รับความคุ้มครองทั้งตำแหน่งที่ดำรงอยู่และการเลื่อนขั้นเงินเดือนรวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นด้วย

เว้นแต่บุคคลนั้นไม่สมควรได้รับการคุ้มครองเมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์และสภาพของการกระทำผิดแล้ว หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขการกันไว้เป็นพยาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (มาตรา 135)

- ผู้ชี้ข้อกล่าวหาหรือแจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบ รวมทั้งตัวการ ผู้ชี้หรือผู้สนับสนุนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร้ายแรงผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยคำสั่งถึงที่สุดของศาลแล้ว ผู้นั้นอาจได้เงินรางวัลจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา 137)

14

การฝึกปฏิบัติ
การเขียนคำกล่าวหา/ข้อร้องเรียน
จากกรณีศึกษา

